

МИНИСТЕРСТВО НА ОБРАЗОВАНИЕТО, МЛАДЕЖТА И НАУКАТА

ДЪРЖАВЕН ЗРЕЛОСТЕН ИЗПИТ ПО

МАТЕМАТИКА

31.08.2012 Г. – ВАРИАНТ 2

Отговорите на задачите от 1. до 20. включително отбелязвайте в листа за отговори!

1. Числото $x = \log_3 \frac{1}{81}$ е от интервала:

- А) $(3; +\infty)$ Б) $(-\infty; -3)$ В) $\left[-\frac{1}{4}; +\infty\right)$ Г) $\left[\frac{1}{4}; +\infty\right)$

2. Стойността на $(3\sqrt{2} + 2\sqrt{3})(\sqrt{2} - \sqrt{3})$ е:

- А) $-\sqrt{6}$ Б) $\sqrt{6}$ В) 6   Г) $12 - \sqrt{6}$

3. Ако x_1 и x_2 са корените на уравнението $2x^2 + 3x - 20 = 0$, а $b = x_1 \cdot x_2$ и $c = x_1 + x_2$, то уравнението $x^2 + bx + c = 0$ е:

- А) $x^2 - \frac{3}{2}x - 10 = 0$ Б) $x^2 + \frac{3}{2}x - 10 = 0$ В) $x^2 - 10x + \frac{3}{2} = 0$ Г) $x^2 - 10x - \frac{3}{2} = 0$

4. Множеството от решенията на неравенството $(2x - 3)^2 > 1$ е:

- А) $(1; 2)$ Б) $\left(\frac{\sqrt{10}}{2}; +\infty\right)$ В) $(-\infty; 1) \cup (2; +\infty)$ Г) $(-\infty; -2) \cup (-1; +\infty)$

5. Допустимите стойности на израза $\frac{\sqrt[4]{-x^2 y^3}}{\sqrt{xy}}$ са:

- А) $x < 0, y < 0$ Б) $x < 0, y > 0$ В) $x > 0, y < 0$ Г) $x > 0, y > 0$

6. Броят на различните корени на уравнението $x^2 + 2|x| = 0$ е:

- А) 0   Б) 1   В) 2   Г) 3

7. Стойността на израза $A = \frac{\sin \frac{\alpha}{2} \cdot \cos \alpha + \cos \frac{\alpha}{2} \cdot \sin \alpha}{\sin^2 \frac{\alpha}{2} - \cos^2 \frac{\alpha}{2}}$, ако $\alpha = 30^\circ$, е:

- А) $-\sqrt{2}$ Б) $\frac{-2\sin 15^\circ}{\sqrt{3}}$ В) $-\frac{\sqrt{2}}{\sqrt{3}}$ Г) $\frac{\sqrt{6}}{3}$

8. Неравенството $a^{\frac{1}{6}} < a^{\frac{1}{7}}$ е вярно, когато:

- А) $a < 0$ Б) $0 < a < 1$ В) $a = 1$ Г) $a > 1$

9. Дадена е числова редица с формула за общия член $a_n = -n^2 + 8n$, $n \in \mathbb{N}$. Най-големият от първите пет члена е с номер:

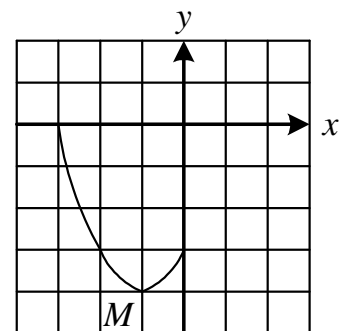
- А) 5   Б) 4   В) 3   Г) 2

10. Ако средноаритметичното на числата a, b, c, d, p и q е 3, а средноаритметичното на числата a, b, c и d е 4, то средноаритметичното на числата p и q е:

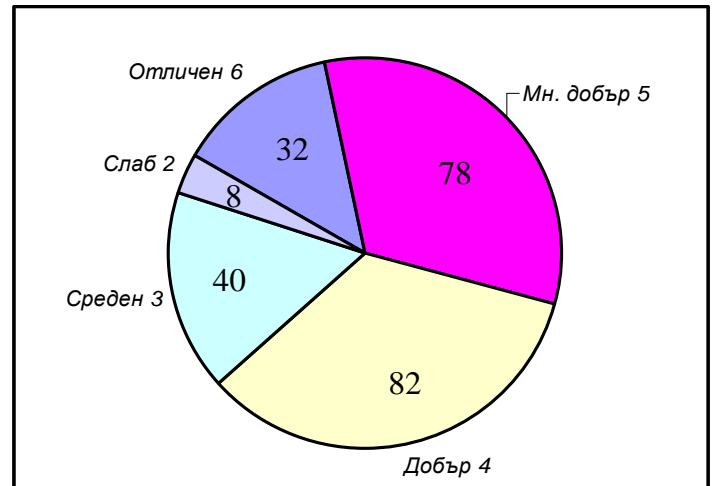
- А) 1   Б) 2   В) 2,5   Г) 3,5

11. На чертежа е показана част от графиката на квадратна функция. Ако точката $M(-1; -4)$ е върхът на параболата, то тази графика ще пресече за втори път абсцисната ос в точката с координати:

- А) $(0,5; 0)$ Б) $(1; 0)$ В) $(2; 0)$ Г) $(3; 0)$

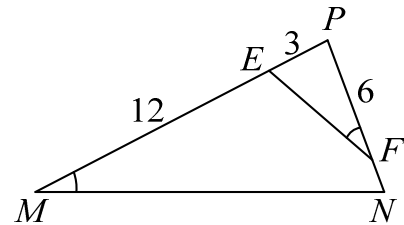

12. В края на учебната година за успеха на ученици са получени резултатите, отразени на кръговата диаграма. Определете мярката на централния ъгъл на сектора, отразяващ броя на учениците, получили оценка *Мн. добър 5*.

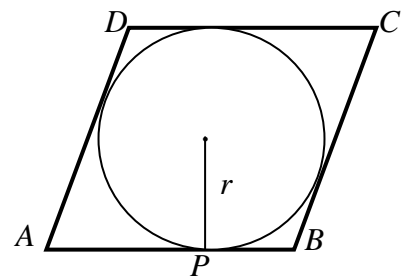
- А) 52° Б) 117°
 В) 130° Г) 156°

13. На чертежа $\angle PMN = \angle EFP$, $ME = 12$, $EP = 3$ и $PF = 6$. Отношението $EF : MN$ е равно на:

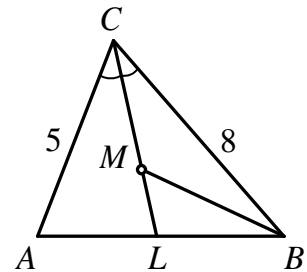
- А) 1 : 2   Б) 2 : 3   В) 1 : 4   Г) 2 : 5

14. Вписаната в ромба $ABCD$ окръжност се допира до страната AB в точка P . Ако радиусът на окръжността е $r = 12 \text{ mm}$ и $AP = 16 \text{ mm}$, то периметърът на ромба е:

- А) 5 cm   Б) 6,7 cm   В) 7,6 cm   Г) 10 cm

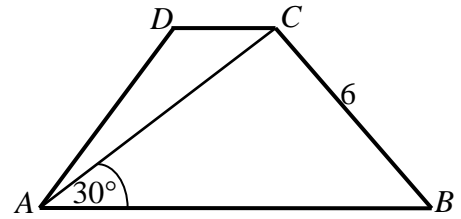
15. В $\triangle ABC$ със страни $AC = 5 \text{ cm}$ и $BC = 8 \text{ cm}$ отсечката CL ($L \in AB$) е ъглополовящата на $\angle ACB$. Ъглополовящата на $\angle ABC$ пресича CL в точка M , като я дели в отношение $CM : ML = 2 : 1$. Дължината на страната AB е равна на:

- А) 6 cm   Б) 6,5 cm   В) 7,5 cm   Г) 8 cm

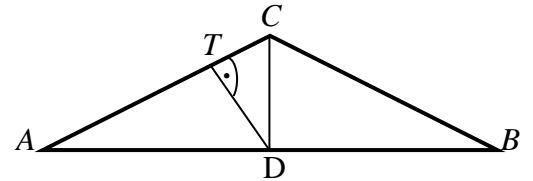
16. Трапецът $ABCD$ е равнобедрен с бедро $BC = 6$ cm и $\angle BAC = 2\angle CAD = 30^\circ$. Диагоналът на трапеца е:

- А) 6 cm   Б) $6\sqrt{2}$ cm   В) $6\sqrt{3}$ cm   Г) 9 cm

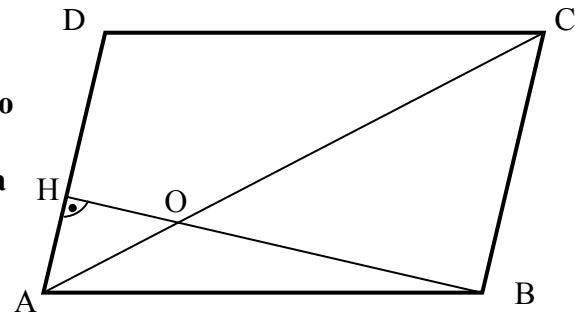
17. На чертежа е даден равнобедреният $\triangle ABC$, за който основата $AB = 16$ cm и $S_{\triangle ABC} = 48$ cm². Ако точката D е средата на AB и $DT \perp AC$ ($T \in AC$), то дължината на AT е:

- А) 3,6 cm   Б) 4,8 cm   В) 6,4 cm   Г) 8 cm

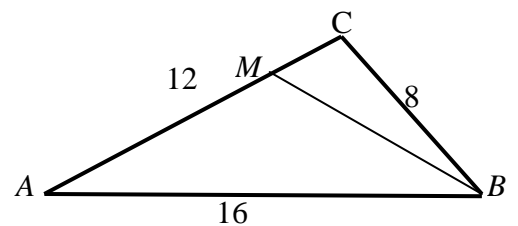
18. Даден е успоредник $ABCD$. Височината BH ($H \in AD$) пресича диагонала AC в точка O и $AO:OC = 1:4$. Ако лицето на $\triangle AOH = 3$ cm², то лицето на успоредника $ABCD$ е равно на:

- А) 60 cm²   Б) 96 cm²   В) 120 cm²   Г) 128 cm²

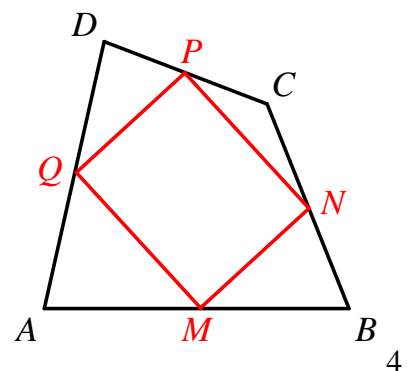
19. За $\triangle ABC$ на чертежа $AC = 12$, $AB = 16$, $BC = 8$ и точка $M \in AC$, като $MA:MC = 3:1$. Дължината на BM е:

- А) $\sqrt{337}$ Б) $\sqrt{85}$ В) $\sqrt{61}$ Г) $\sqrt{55}$

20. Точките M , N , P и Q са средите съответно на страните AB , BC , CD и DA на четириъгълника $ABCD$, а $MNPQ$ е правоъгълник с лице 12 cm². Лицето на $ABCD$ е равно на:

- А) 18 cm²   Б) 24 cm²   В) 36 cm²   Г) 48 cm²

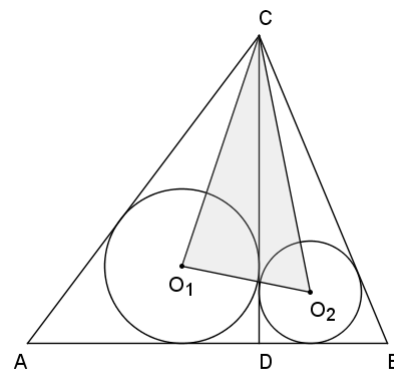
Отговорите на задачите от 21. до 25. включително запишете в свитъка за свободните отговори!

21. Пресметнете числото $\log_a \frac{9}{4}$, ако a е корен на уравнението $(a-1)(3a-2)=0$.
22. Намерете сбора от реалните корени на уравнението $\sqrt{2x^2+2}+2x^2+2=6$.
23. В правоъгълна координатна система с мерна единица 1 cm са построени графиките на функциите $f(x)=x^2+x-34$ и $g(x)=2x-4$, а M е обща точка на двете графики и лежи в първи квадрант. Намерете разстоянието в сантиметри от точка M до началото на координатната система.
24. При записване на всичките 300 различни данни от проведен експеримент се оказало, че числата в подредения статистически ред образуват аритметична прогресия, като най-малкото от тях е 2, а най-голямото е 799. Намерете медианата на тази извадка.
25. Отсечката CH ($H \in AB$) е височина в $\triangle ABC$ и $CH:AC:BC=3:4:5$. Триъгълникът е вписан в окръжност с радиус $R=\sqrt{3}$ cm. Намерете сбора от дължините на страните AC и BC .

Пълните решения с необходимите обосновки на задачите от 26. до 28. включително запишете в свитъка за свободните отговори!

26. За членовете на аритметична прогресия $a_1, a_2, a_3, \dots$ и растяща геометрична прогресия $b_1, b_2, b_3, \dots$ са в сила равенствата: $a_1=b_1, a_2=b_2+1, a_3=b_3-1$ и $b_1+b_2+b_3=21$. Намерете броя n на членовете на аритметичната прогресия, ако тяхната сума $S_n=55$.
27. С помощта на цифрите 0, 1, 2 и 3 са записани всички трицифрени числа с различни цифри и по случаен начин е избрано едно от тях. Каква е вероятността това число да се дели на 3?

28. На чертежа CD ($D \in AB$) е височина към страната AB в $\triangle ABC$. Точките O_1 и O_2 са центровете на вписаните съответно в $\triangle ACD$ и $\triangle BCD$ окръжности. Дължините на AD, BD и CD са съответно 9cm, 5cm и 12cm. Да се намери дължината на O_1O_2 и радиусът на описаната около триъгълника O_1O_2C окръжност.

ФОРМУЛИ

Квадратно уравнение

$$ax^2 + bx + c = 0, \quad a \neq 0 \quad D = b^2 - 4ac \quad x_{1,2} = \frac{-b \pm \sqrt{D}}{2a} \quad \text{при } D \geq 0$$

$$ax^2 + bx + c = a(x - x_1)(x - x_2) \quad \text{Формули на Виет: } x_1 + x_2 = -\frac{b}{a} \quad x_1 x_2 = \frac{c}{a}$$

Квадратна функция

Графиката на $y = ax^2 + bx + c$, $a \neq 0$ е парабола с връх точката $\left(-\frac{b}{2a}; -\frac{D}{4a}\right)$

Корен. Степен и логаритъм

$$\sqrt[k]{a^{2k}} = |a| \quad \sqrt[2k+1]{a^{2k+1}} = a \quad \text{при } k \in \mathbb{N}$$

$$\frac{1}{a^m} = a^{-m}, \quad a \neq 0 \quad \sqrt[n]{a^m} = a^{\frac{m}{n}} \quad \sqrt[k]{\sqrt[n]{a}} = \sqrt[nk]{a} \quad \sqrt[k]{a^{mk}} = \sqrt[n]{a^m} \quad \text{при } a \geq 0, k \geq 2, n \geq 2 \text{ и } m, n, k \in \mathbb{N}$$

$$a^x = b \Leftrightarrow \log_a b = x \quad a^{\log_a b} = b \quad \log_a a^x = x \quad \text{при } a > 0, b > 0 \text{ и } a \neq 1$$

Комбинаторика

Брой на пермутациите на n елемента: $P_n = n \cdot (n-1) \dots 3 \cdot 2 \cdot 1 = n!$

Брой на вариациите на n елемента k -ти клас: $V_n^k = n \cdot (n-1) \dots (n-k+1)$

Брой на комбинациите на n елемента k -ти клас: $C_n^k = \frac{V_n^k}{P_k} = \frac{n \cdot (n-1) \dots (n-k+1)}{k \cdot (k-1) \dots 3 \cdot 2 \cdot 1}$

Вероятност за настъпване на събитието A :

$$p(A) = \frac{\text{брой на благоприятните случаи}}{\text{брой на възможните случаи}}, \quad 0 \leq p(A) \leq 1$$

Прогресии

Аритметична прогресия: $a_n = a_1 + (n-1)d$ $S_n = \frac{a_1 + a_n}{2} \cdot n = \frac{2a_1 + (n-1)d}{2} \cdot n$

Геометрична прогресия: $a_n = a_1 \cdot q^{n-1}$ $S_n = a_1 \cdot \frac{q^n - 1}{q - 1}, \quad q \neq 1$

Формула за сложна лихва: $K_n = K \cdot q^n = K \cdot \left(1 + \frac{p}{100}\right)^n$

Зависимости в триъгълник и успоредник

Правоъгълен триъгълник: $c^2 = a^2 + b^2$ $S = \frac{1}{2}ab = \frac{1}{2}ch_c$ $a^2 = a_1c$ $b^2 = b_1c$

$h_c^2 = a_1b_1$ $r = \frac{a+b-c}{2}$ $\sin \alpha = \frac{a}{c}$ $\cos \alpha = \frac{b}{c}$ $\operatorname{tg} \alpha = \frac{a}{b}$ $\operatorname{cotg} \alpha = \frac{b}{a}$

Произволен триъгълник:

$a^2 = b^2 + c^2 - 2bc \cos \alpha$ $b^2 = a^2 + c^2 - 2ac \cos \beta$ $c^2 = a^2 + b^2 - 2ab \cos \gamma$ $\frac{a}{\sin \alpha} = \frac{b}{\sin \beta} = \frac{c}{\sin \gamma} = 2R$

Формула за медиана:

$m_a^2 = \frac{1}{4}(2b^2 + 2c^2 - a^2)$ $m_b^2 = \frac{1}{4}(2a^2 + 2c^2 - b^2)$ $m_c^2 = \frac{1}{4}(2a^2 + 2b^2 - c^2)$

Формула за ъглополовяща: $\frac{a}{b} = \frac{n}{m}$ $l_c^2 = ab - mn$

Формула за диагоналите на успоредник: $d_1^2 + d_2^2 = 2a^2 + 2b^2$

Формули за лице

Триъгълник: $S = \frac{1}{2}ch_c$ $S = \frac{1}{2}ab \sin \gamma$ $S = \sqrt{p(p-a)(p-b)(p-c)}$

$S = pr$ $S = \frac{abc}{4R}$

Успоредник: $S = ah_a$ $S = ab \sin \alpha$ Трапец: $S = \frac{a+b}{2}h$

Четириъгълник: $S = \frac{1}{2}d_1d_2 \sin \varphi$

Описан многоъгълник: $S = pr$

Тригонометрични функции

α°	0°	30°	45°	60°	90°
α rad	0	$\frac{\pi}{6}$	$\frac{\pi}{4}$	$\frac{\pi}{3}$	$\frac{\pi}{2}$
$\sin \alpha$	0	$\frac{1}{2}$	$\frac{\sqrt{2}}{2}$	$\frac{\sqrt{3}}{2}$	1
$\cos \alpha$	1	$\frac{\sqrt{3}}{2}$	$\frac{\sqrt{2}}{2}$	$\frac{1}{2}$	0
$\operatorname{tg} \alpha$	0	$\frac{\sqrt{3}}{3}$	1	$\sqrt{3}$	–
$\operatorname{cotg} \alpha$	–	$\sqrt{3}$	1	$\frac{\sqrt{3}}{3}$	0

	$-\alpha$	$90^\circ - \alpha$	$90^\circ + \alpha$	$180^\circ - \alpha$
sin	$-\sin \alpha$	$\cos \alpha$	$\cos \alpha$	$\sin \alpha$
cos	$\cos \alpha$	$\sin \alpha$	$-\sin \alpha$	$-\cos \alpha$
tg	$-\operatorname{tg} \alpha$	$\operatorname{cotg} \alpha$	$-\operatorname{cotg} \alpha$	$-\operatorname{tg} \alpha$
cotg	$-\operatorname{cotg} \alpha$	$\operatorname{tg} \alpha$	$-\operatorname{tg} \alpha$	$-\operatorname{cotg} \alpha$

$$\sin(\alpha \pm \beta) = \sin \alpha \cos \beta \pm \cos \alpha \sin \beta \quad \cos(\alpha \pm \beta) = \cos \alpha \cos \beta \mp \sin \alpha \sin \beta$$

$$\operatorname{tg}(\alpha \pm \beta) = \frac{\operatorname{tg} \alpha \pm \operatorname{tg} \beta}{1 \mp \operatorname{tg} \alpha \operatorname{tg} \beta} \quad \operatorname{cotg}(\alpha \pm \beta) = \frac{\operatorname{cotg} \alpha \operatorname{cotg} \beta \mp 1}{\operatorname{cotg} \beta \pm \operatorname{cotg} \alpha}$$

$$\sin 2\alpha = 2 \sin \alpha \cos \alpha \quad \cos 2\alpha = \cos^2 \alpha - \sin^2 \alpha = 2 \cos^2 \alpha - 1 = 1 - 2 \sin^2 \alpha$$

$$\operatorname{tg} 2\alpha = \frac{2 \operatorname{tg} \alpha}{1 - \operatorname{tg}^2 \alpha} \quad \operatorname{cotg} 2\alpha = \frac{\operatorname{cotg}^2 \alpha - 1}{2 \operatorname{cotg} \alpha}$$

$$\sin^2 \alpha = \frac{1}{2}(1 - \cos 2\alpha) \quad \cos^2 \alpha = \frac{1}{2}(1 + \cos 2\alpha)$$

$$\sin \alpha + \sin \beta = 2 \sin \frac{\alpha + \beta}{2} \cos \frac{\alpha - \beta}{2} \quad \sin \alpha - \sin \beta = 2 \sin \frac{\alpha - \beta}{2} \cos \frac{\alpha + \beta}{2}$$

$$\cos \alpha + \cos \beta = 2 \cos \frac{\alpha + \beta}{2} \cos \frac{\alpha - \beta}{2} \quad \cos \alpha - \cos \beta = -2 \sin \frac{\alpha + \beta}{2} \sin \frac{\alpha - \beta}{2}$$

$$1 - \cos \alpha = 2 \sin^2 \frac{\alpha}{2} \quad 1 + \cos \alpha = 2 \cos^2 \frac{\alpha}{2}$$

$$\sin \alpha \sin \beta = \frac{1}{2}(\cos(\alpha - \beta) - \cos(\alpha + \beta)) \quad \cos \alpha \cos \beta = \frac{1}{2}(\cos(\alpha - \beta) + \cos(\alpha + \beta))$$

$$\sin \alpha \cos \beta = \frac{1}{2}(\sin(\alpha + \beta) + \sin(\alpha - \beta))$$